

A két ajtóscsigafaj (*Pomatias elegans* és *P. rivulare*) pontos előfordulási viszonyai Nagymányok térségében (Kelet-Mecsek) (Gastropoda: Pomatiasidae)

Páll-Gergely Barna & Szentes Erika

Abstract: *Up to date distribution of Pomatias elegans* (O. F. Müller, 1774) and *Pomatias rivulare* (Eichwald, 1829) near Nagymányok (Mecsek Mountains, Southern Hungary) (Gastropoda: Pomatiasidae).

Key words: *Pomatias elegans*, *Pomatias rivulare*, co-occurrence, Hungary.

Bevezetés

A *Pomatias rivulare* (Eichwald, 1829) (keleti ajtóscsiga) elterjedési területéről Fehér, Z. és mtsi. (2009), a *Pomatias elegans* (O. F. Müller, 1774) (nyugati ajtóscsiga) areájáról Jordaens, K. és mtsi. (2001) valamint Kerney, M. P. és mtsi. (1983) közölnek térképet. A két faj elterjedési területe nagyon kis területen fed át. Horvátországból Uherkovich, Á. és mtsi. (2008) említik a két fajt Bansko Brdoról, itt azonban a fajok populációi térben és ökológiailag is elkülönülnek. A volt Jugoszlávia területéről Štamol, V. és Jovanović, B. (1990) említenek nyolc UTM-négyzetet, melyben mindkét faj előfordul. Az egy UTM-cellában való közös előfordulás azonban nem jelenti, hogy a fajok ténylegesen együtt is éltek. A szerzők jelzik is, hogy további vizsgálatokra van szükség a fajok egymáshoz való előfordulási viszonyának tisztázása érdekében.

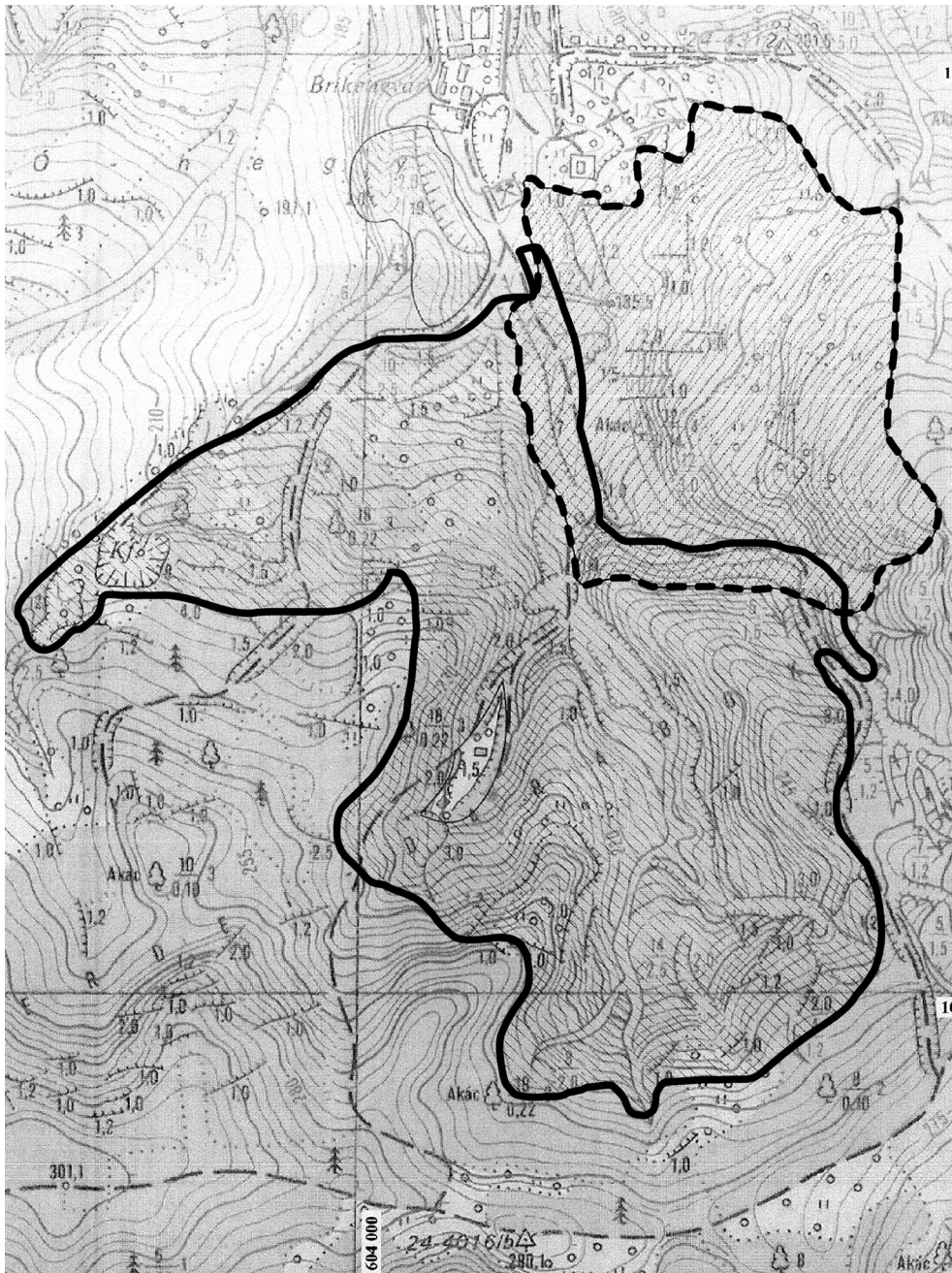
A két ajtóscsigafaj együttes magyarországi előfordulását Uherkovich, Á. (2009) jelezte a Mecsekből, Nagymányok határából. Mivel ez tekinthető a legelső adatnak, ahol bizonyítottan ez a két „közkedvelt”, védett faj együtt él, érdemesnek tartottuk egy összefoglaló térkép elkészítését, mely pontosan dokumentálja a fajok elterjedési területét.

Anyag és Módszer

A *Pomatias* fajok elterjedési területének felmérése négy alkalommal történt (2009.03.14., 2009.03.22., 2009.04.04., 2009.09.19.). A lelőhelyek határvonalának kijelölése GARMIN GPSMAP 60C típusú GPS-készüléket használtunk. Hazánk 1:10000 méretarányú alaptérképén történő rögzítésükhöz a Corel Draw nevű grafikai programot használtuk.

Eredmények és Megvitatásuk

A két ajtóscsigafaj Nagymányok lakott területétől néhány száz méterre délre levő elterjedését az 1. ábra mutatja. A két faj egy 40–80 m szélességű, 500 m hosszúságú, hozzávetőlegesen „L” betűt formáló területen fed át. Egyedszámuk területenként változó, a populációk nagyságát tekintve hasonló eredményre jutottunk, mint Uherkovich, Á. (2009). 25×25 cm-

1. ábra: A *Pomatias elegans* (szaggatott vonal) és a *Pomatias rivulare* (folyamatos vonal) elterjedési területe Nagymányoktól délre (Kelet-Mecsek).

Figure 1.: Distribution of *Pomatias elegans* (solid line) and *Pomatias rivulare* (dashed line) in the Eastern Mecsek Mountains, Hungary, south of Nagymányok

es kvadrátonként akár 5–7 példány is megtalálható volt a gyakoribb *P. rivulare* fajból. A ter-
repbejárás során a két faj által lakott terület jellege nem különült el, az élőhelyek degradáltak,
másodlagos jellegűnek látszottak.

A jövőben érdemes lesz vizsgálni, hogy a két, helyileg gyakori faj által egyaránt lakott
terület alakja változik-e, ill. van-e versengés a két faj között.

Természetvédelmi szempontból jelentősek azok a területek, ahol védett fajok együtt for-
dulnak elő, mert így hatékonyabban védhetők (Sólymos, P. & Fehér, Z., 2005; Sólymos, P. és
mtsi., 2007). A terület védelmét Uherkovich, Á. (2009) cikkével egyet értve fontosnak tartjuk.

Köszönetnyilvánítás

Hálásak vagyunk Sólymos Péternek hasznos tanácsaiért, és Purger J. Jenőnek az irodalma-
zásban nyújtott segítségéért.

Irodalom

- Fehér, Z., Szabó, K., Bozsó, M. & Péntes, Zs. (2009): Recent range expansion of *Pomatias rivulare* (Eichwald, 1829) (Mollusca: Pomatiidae) in Central-Eastern Europe. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 55: 67–75.
- Jordaens, K., Platts, E. & Backeljau, T. (2001): Genetic and morphological variation in the land
winkle *Pomatias elegans* (Müller) (Caenogastropoda: Pomatiasidae). *Journal of Molluscan
Studies*, 67: 145–152.
- Kerney, M. P., Cameron, R. A. D. & Jungbluth, J. H. (1983): *Die Landschnecken Nord- und
Mitteleuropas. Ein Bestimmungsbuch für 5 Biologen und Naturfreunde.* – Verlag Paul Parey,
Hamburg & Berlin, pp. 384.
- Sólymos, P. & Fehér, Z. (2005): Conservation prioritization using land snail distribution
data in Hungary. *Conservation Biology*, 19: 1084–1094.
- Sólymos, P., Fehér, Z. & Varga, A. (2007): A hazai puhatestűek (Mollusca) élőhely- és faj-
megőrzési prioritásai. *Természetvédelmi Közlemények*, 13: 379–392.
- Štamol, V. & Jovanović, B. (1990): Distribution of Land Snails *Pomatias elegans* (O. F.
Müller, 1774) and *Pomatias rivulare* (Eichwald, 1829) (Mollusca, Gastropoda) in Yugos-
lavia. *Scopolia*, 21: 1–42.
- Uherkovich, Á. (2009): A *Pomatias elegans* (O. F. Müller, 1774) és a *Pomatias rivularis*
(Eichwald, 1829) (Gastropoda, Pomatiasidae) együttes előfordulása a Mecsekben – Ma-
lakológiai Tájékoztató, 27: 47–49.
- Uherkovich, Á., Purger, D. & Csiky, J. (2008): First find of *Pomatias rivulare* (Eichwald,
1829) (Mollusca: Pomatiasidae) in Croatia. – *Natura Croatica*, 17: 183–192.

PÁLL-GERGELY Barna
Pécsi Tudományegyetem,
Általános és Alkalmazott Ökológiai Tanszék
7624 Pécs, Ifjúság útja 6.
E-mail: pallgergely2@gmail.com

SZENTES Erika
7354 Váralja, Petőfi u. 1.
E-mail: szenteske1@citromail.hu

